

Směrnice Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18.12.1967, sp. zn. Pls 9/67, ECLI:CZ:NS:1967:PLS.9.1967.1

Číslo: II/1968

Právní věta:

K problematice rozhodování o žádosti o podmíněné propuštění z trestu odnětí svobody (§ 331 odst. 1 tr. ř.), podané zákonným zástupcem odsouzeného, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 18.12.1967

Spisová značka: Pls 9/67

Číslo rozhodnutí: II

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Směrnice

Hesla: Podmíněné propuštění, Směrnice pléna Nejvyššího soudu

Předpisy: 141/1961 Sb. § 331

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Podle § 34 tr. ř. je zákonný zástupce obviněného, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena, oprávněn obviněného zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky. Je oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit obviněný. ustanovení § 34 tr. ř. hovoří tedy o zákonném zástupci obviněného jako občana, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena. Podmínky pro činnost zákonného zástupce uvedené v § 34 tr. ř. jsou shodné s podmínkami uvedenými v ustanovení § 10 odst. 1 obč. zákoníku (občan není schopen činit právní úkony pro nikoli přechodnou duševní poruchu a soud jej proto zbaví způsobilosti k právním úkonům), i s ustanovením § 10 odst. 2 obč. zákoníku (občan není schopen pro nikoli přechodnou duševní poruchu nebo pro nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo omamných jedů činit jen některé právní úkony a soud jeho způsobilost k právním úkonům omezí). Podle § 26 obč. zákoníku jednají za občany, kteří nejsou k právním úkonům způsobilí, jejich zákonní zástupci. ustanovení § 34 tr. ř. shodně s ustanovením § 26 obč. zákoníku opravňuje zákonného zástupce, aby jednal za osobu zcela nebo zčásti nezpůsobilou k právním úkonům. V oblasti trestního práva pak navíc § 34 věta poslední tr. ř. stanoví, že zákonný zástupce může svoje oprávnění vykonávat i proti vůli obviněného, jde-li o úkony ve prospěch obviněného.

Ustanovení § 34 tr. ř. nehovoří výslovně o zákonném zástupci mladistvého. Přihlédne-li se k ustanovení § 8 odst. 1 a odst. 2 obč. zákoníku, podle něhož způsobilost k právním úkonům nabývá občan dosažením zletilosti nebo před dovršením 18. roku věku uzavřením manželství a že tedy v době do 18. roku věku nebo do uzavření manželství před dosažením tohoto věku je osobou, jejíž způsobilost k právům je omezena (srov. ustanovení § 9 obč. zákoníku) a za kterou podle § 26 obč. zákoníku jedná zákonný zástupce, pak je nutno mezi zákonné zástupce ve smyslu § 34 tr. ř. zahrnout i zákonné zástupce mladistvého. Kdo je zákonným zástupcem mladistvého, obsahuje ustanovení § 36 zákona o rodině.

Z toho tedy plyne, že zákonný zástupce mladistvého má všechna oprávnění uvedená v ustanovení § 34 tr. ř., tedy i právo podat žádost o podmíněné propuštění obviněného z výkonu trestu odnětí svobody podle § 331 odst. 1 tr. ř.

O takové žádosti zákonného zástupce musí soud věcně rozhodnout a nemůže ji zamítnout s odkazem na ustanovení § 331 odst. 1 tr. ř. s odůvodněním, že v tomto ustanovení není uveden zákonný zástupce obviněného jako oprávněná osoba k podání žádosti o podmíněné propuštění a že tudíž jde o osobu k podání žádosti o podmíněné propuštění neoprávněnou.

Ustanovení § 34 tr. ř. o zákonném zástupci je jedním ze společných ustanovení obsažených v první části, v hlavě druhé tr. ř. a tudíž se vztahuje i na speciální ustanovení § 331 odst. 1 tr. ř. Jestliže žádost zákonného zástupce obviněného podanou jeho jménem soud zamítne, poněvadž neshledal důvody pro propuštění obviněného, pak zamítavé rozhodnutí soudu nemůže omezit právo obviněného podat vlastním jménem žádost o podmíněné propuštění bez ohledu na lhůtu jednoho roku od zamítavého rozhodnutí soudu a žádosti jeho zákonného zástupce. V tomto případě totiž nemůže obviněný nést následky zamítavého rozhodnutí uvedené v cit. ustanovení, neboť rozhodnutí soudu nebylo vyvoláno jím, ale žádostí zákonného zástupce; ten svoji žádost podává za mladistvého v jeho prospěch a může ji podat i proti jeho

Pokud osoba, která byla zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům byla omezena, v době rozhodování o podmíněném propuštění z trestu odnětí svobody této způsobilosti opět nabyla, nebo pokud v této době mladistvý odsouzený nabyl zletilosti způsobem uvedeným v ustanovení § 8 odst. 1, 2 obč. zák. (dovršením věku 18 let nebo uzavřením manželství), nemůže zákonný zástupce již uplatňovat svoje práva uvedená v ustanovení § 34 tr. ř. V takovém případě žádost této osoby je třeba považovat za pouhý podnět, který může být podkladem pro zahájení řízení o podmíněném propuštění z úřední povinnosti.